

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.240/2016/6/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Feldmájer és Somogyi Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Feldmájer Péter ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek – a dr. Horváth Antal ügyvéd (**alperesi jogi képviselő címe**), valamint a Mándics és Társa Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Mándics Botond ügyvéd) által képviselt **alperes neve**(**alperes címe**) alperes ellen **szerződésszegés megállapítása** iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. február 25. napján meghozott 21.P.20.238/2015/26. számú ítélete ellen a felperes 27. és 28. sorszámon, míg az alperes 29. és 36. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 100.000 forint versenydíjazás és ennek 2011. november 17. napjától számított törvényes mértékű kamata, bruttó 6.000.000 forint promóciós díjazás és ennek az egyes kifizetésekhez igazodó kezdő időponttól számított törvényes mértékű késedelmi kamata, 5.000.000 forint kötbér, az ajándékozott **rendszer** forgalmi rendszámú gépjármű 3.760.000 forintos ajándékozáskori értéke, 1.157.929 forint, az ingatlan és a gépkocsi megszerzésével felmerülő egyéb, az alperes helyett megfizetett költségek és kiadások, valamint 2011. szeptember 27. napjától számított késedelmi kamata, továbbá perköltségének megfizetésére. Ezt meghaladóan szerződésszegés és érdemtelenség címén ajándék visszakövetelés okán kérte az alperes tulajdonába adott és a verseny győztesének járó ingatlan felperesi tulajdonba adását. Az ajándék visszaköveteléséhez kapcsolódóan annak tűrésére kérte az alperest kötelezni, hogy az ingatlan-nyilvántartásba a felperes tulajdonjogát ajándék visszakövetelés jogcímén bejegyezzék. Perköltségigénye volt az alperessel szemben.

Állítása szerint az alperes azzal, hogy előzetes értesítése és hozzájárulása nélkül másik csatornán megjelent, megszegte a szerződést, és érdemtelenné vált az ajándékokra, ezért minden alperesnek juttatott pénz és más dolog visszajár a felperesnek. Vitatta, hogy a szerződések fogyasztói szerződések lennének, és általános szerződési feltételeket tartalmaznának.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a megkötött szerződés fogyasztói szerződés és általános szerződési feltételeket tartalmaz, a visszakövetelést lehetővé tevő rendelkezései pedig tisztességtelenek. Az ajándékozás körében kifejtette, hogy a nyeremények valójában egy díjkitűzés ellenértékeként vehetők figyelembe. Álláspontja szerint a felperes csak a kötbéren felüli kárát követelhetné a kötbér

kárátalány jellegéből adódóan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek között 2011. június 1. napján kelt ingatlan ajándékozási szerződéssel átruházott **XY ingatlan**, 51 m² alapterületű és 65,13 m² terasszal rendelkező ingatlannak az alperes nevén álló 1/1 tulajdoni illetőségét ajándék visszakövetelése címén a felperes tulajdonába adta. Megkereste a Budapest Főváros Kormányhivatal Földhivatali Osztály hivatalát, hogy a **XY ingatlan** alatti ingatlannak az alperes nevén álló 1/1 tulajdoni illetőségére ajándék visszakövetelése címén a felperes 1/1 arányú tulajdoni illetőségét jegyezze be, valamint ezzel egy időben a Budapest Környéki Törvényszék 7.P.23.388/2012/6. számú végzésében elrendelt perindítás tényét törölje. Az alperest mindennek tüzésére kötelezte. Kötelezte továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek bruttó 1.200.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felperes az általa tévesen lerótt kereseti illetéket a 900.000 forintot meghaladó részében a NAV illetékügyi hatóságától visszaigényelheti.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felek által kötött VV Szerződés (a továbbiakban: alapszerződés) egy megbízáshoz közel álló atipikus szerződés. Az alapszerződés 7. és 8.1. alpontját a bíróság a Ptk. 592. §-ának (1) bekezdése szerinti díjkitűzésnek tekintette. A felperes ugyanis a játékban való részvételre nyilvánosan toborozta a résztvevőket, amelyért a győztes számára egy lakóingatlant, egy gépkocsit, luxus utazást és egy éven át havi 1.000.000 forintot ígért. Ezzel a díjkitűzés összes feltétele, azaz a nyilvánosságra hozatal, a díj és az elérendő eredmény meghatározása is megvalósult. Rögzítette ugyanakkor, hogy az alapszerződésben a felperes a meghirdetett feltételektől eltérő, attól szűkebb nyereménykört foglalt bele. Ez ugyan nem tilos, azonban csak akkor hatályos, ha ugyanolyan módon közli a lehetséges érintettekkel, ahogy az eredeti felhívást közölte. E kötelezettségének azonban a felperes nem tett eleget, ezért a módosítások az alapszerződésben nem az írásban rögzített tartalommal, hanem az eredeti díjkitűzés feltételei szerint kötötték a felperest.

Az alapszerződésben a felperes a havi 1.000.000 forintos jutalmat további feltételekhez, korlátozásokhoz kötötte. A fentiekre tekintettel azonban a 12.000.000 forintos összeg nem tekinthető promóciós ellenértéknek. Az alapszerződésben a felperes további, a nyeremény kiszolgáltatása után tanúsítandó magatartásra vonatkozó feltételeket határozott meg. A médiabeli szerepléssel ismertté vált személyek részéről a felperes üzleti érdekét támogató és együttműködő magatartás elvárható volt, ezért ezt az alapszerződésben jogszerűen rögzíthette a felperes, mert az nem a nyeremény kiszolgáltatásához, hanem az azt követő időtartamra vonatkozott. A fentiek alapján tehát úgy foglalt állást az elsőfokú bíróság, hogy a 12.000.000 forint a nyeremény része, azt a felperes köteles volt kiszolgáltatni az alperesnek.

Összességében megállapította, hogy a részvételre, a szerzői jogokra vonatkozó rendelkezések atipikus és vegyes szerződést eredményeztek, de az okiratba a felperes belefoglalt egy másik egyoldalú kötelezettségvállalást is, nevezetesen a díjkitűzést.

Az alperes hivatkozásával ellentétben megállapította, hogy az alperes nem minősül fogyasztónak, ugyanis alapvetően gazdasági céllal, üzleti érdekből jelentkezett a műsorba. Ez a jogi helyzet kizárja azt, hogy a felek által megkötött szerződés fogyasztói szerződésnek minősüljön. A rendelkezésre álló dokumentumok, a felek nyilatkozatai, valamint a választottbíróági eljárás során lefolytatott bizonyítási eljárás eredménye és a választottbíróság határozata alapján az alperes védekezésének megfelelően megállapította ugyanakkor azt, hogy az alapszerződés a Ptk. 205/A. §-ának (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételeket tartalmaz. Kifejtette, hogy az általános gyakorlattal meg nem egyező, attól jelentősen eltérő egyedi szabályok alkalmazására való figyelemfelhívást és a kitételek megtárgyalását a perben a felperesnek kellett volna bizonyítania, ez azonban nem vezetett eredményre, így tehát ezen kitételek nem váltak az alapszerződés részévé.

Alaptalannak találta ugyanakkor e körben az alperesnek az alapszerződés 7.1. alpontjára és a kötbérre történő hivatkozását, mivel előbbi az ellenértéket foglalta magába, azaz a főkötelemet

határozta meg, utóbbi pedig szokásos tartalmú és mértékű szankció. Ezek tehát az alapszerződés részévé váltak.

Az ingatlan ajándékozási szerződés tekintetében megállapította, hogy a díjkitűzés teljesítése a felek jogviszonyában egy másik szerződés megkötésével realizálódott. Az ajándékozási szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, az érdemtelenység szabályai pedig nem általános szerződési feltételek. Az érdemtelenység körében az ajándékozási szerződés az alapszerződést megszegő magatartást jelöli meg mint a visszakövetelést megalapozó okot.

A kötbérigény körében kifejtette, hogy az alperes elismerte, hogy átszerződött egy másik csatorna műsorához. A csatolt felvételek és újságcikkek alapján a bíróság 10 esetben állapította ezt meg. A szerződésszegés szankciójaként a kötbér összegét szerződésszegésenként 500.000 forintban határozták meg, és 5.000.000 forintban maximálták a felek, így az a jelen esetben 5.000.000 forintban volt figyelembe vehető. Azt azonban nem találta bizonyítottnak, hogy az alperes a titoktartási kötelezettségét megszegte volna.

A lakásingatlan visszakövetelése tárgyában megállapította, hogy az alperes kétszeri írásbeli felszólítás és az ingatlan visszakövetelésének jogkövetkezményére történő figyelemfelhívás után döntött úgy, hogy a másik televízió csatornán vesz részt egy műsorban. A szerződés kikötése alapján számolnia kellett azzal, hogy a nyereményként kapott ingatlan tulajdonjogát elveszíti. Erre tekintettel a felperesnek joga volt az ingatlan tulajdonjogának visszakövetelésére. A gépjárművet viszont szerződésszegési szankcióként követelte vissza a felperes, ez a kitétel azonban nem vált az alapszerződés részévé.

Mivel a szokványos üzleti gyakorlattól eltérő szerződéses kikötések nem váltak az alapszerződés részévé, ezért a 100.000 forintos díj visszafizetésére vonatkozó alperesi kötelezettség sem áll fenn, e körben a felperes igénye nem volt megalapozott. A 12.000.000 forintos összeget a nyeremény részének tekintette a bíróság, amelyet a felperes szintén köteles volt megfizetni az alperesnek. A még ki nem fizetett 6.000.000 forint erejéig az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő a felperes kötbérigényével szemben. Igénye a kötbérigényt meghaladta, ezért az 1.000.000 forint alperesi igény elenyészett, a beszámítás folytán a felperes kötbérigénye pedig kimerült. A felperes által érvényesített kárigényt 1.157.929 forint erejéig találta bizonyítottnak a bíróság, ez azonban lényegesen kevesebb, mint a kötbérigény, amely – mint kárátalány – e felperesi követelést a Ptk. 246. §-ának (2) bekezdése alapján teljes egészében fedezte.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, az alperes keresete szerinti marasztalását, és másodfokú perköltségének megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy képviselője áfakörbe tartozik.

Fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy a bíróság tévesen minősítette az alperessel kötött szerződést részben díjkitűzésnek. A díjkitűzésnek ugyanis alapvető feltétele, hogy az nyilvánosan történjen meg, és arra bárki jelentkezhesen. Az adott esetben azonban szó sincs arról, hogy bárki részt vehetett volna a versenyen. A jelentkezők túlnyomó többsége ugyanis be sem jutott az elődöntőbe, vagyis velük nem kötött a felperes szerződést. A díjkitűzés egyoldalú jogügylet, a felek között azonban egy sajátos visszerthes szerződés jött létre, amelyben az alperes vállalta, hogy részt vesz a versenyen, betartja annak összes szabályát, a felperes pedig vállalta, hogy ha az alperes megnyeri a versenyt, akkor különböző juttatásokat ad részére. A vetélkedőre ugyan bárki jelentkezhetett, de a vetélkedőre jelentkezők közül nem mindenki kötött szerződést a felperes. A meghirdetett felhívás pusztán arra ösztönözte a vetélkedni vágyókat, hogy jelentkezzenek. Egy ilyen jelentkezés azonban a felek között nem hoz létre jogviszonyt. A jelentkezőknek nem kellett különösebb teljesítményt nyújtaniuk, ebből következően nem történt díjkitűzés. Mivel a jogviszonyt az alapszerződés hozta létre a felek között, ezért téves az elsőfokú bíróságnak azon megállapítása, hogy az eredeti díjkitűzés feltételei szerint kötötte a szerződés a felperes.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást akként, hogy az alperes tartozna a felperesnek megfizetni

az 5.000.000 forint kötbért, azonban nem jár az alperesnek ki nem fizetett 6x1.000.000 forint, így tehát a beszámítási kifogás alaptalan. Helyesen nem tekintette az elsőfokú bíróság fogyasztói szerződésnek a létrejött alapszerződést. Alaptalanul minősítette ugyanakkor általános szerződési feltételnek annak kikötéseit. Tévesen vélte úgy, hogy az alapszerződés különös kikötéseket tartalmazna, melyeket külön meg kellett volna magyarázni az alperesnek. Nem voltak a szerződésben olyan sajátos, egyedi kikötések, amelyek az általános gyakorlattal nem egyezőnek minősülnének.

Kifogásolta a megállapított perköltség összegét is. Nem vette ugyanis figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy már volt egy elsőfokú eljárás, és a hatályon kívül helyező végzés a másodfokú eljárásban felmerült költségeket 200.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjban, továbbá 1.281.600 forint fellebbezési illetékben határozta meg. A 36.000.000 forintos pertárgyértékhez képest a megállapítható ügyvédi munkadíj 1.280.000 forint + áfa, a másodfokú hatályon kívül helyező végzésében megállapított összeggel együtt 1.480.000 forint + áfa. Eddig felmerült 900.000 forint összegű kereseti illeték, és a korábban már megállapított 1.281.600 forint fellebbezési illeték. Kérte ezért 2.181.600 forint illeték megfizetésére is kötelezni az alperest. Fellebbezésén a Pp. 252. §-ának (2) bekezdésére és az Itv. 51. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel fellebbezési illetéket nem rótt le.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte azzal, hogy az alperesi képviselő áfakörbe tartozik.

Fellebbezésének indokolásában kérte az elsőfokú eljárás során általa előadottak figyelembevételét. Kifejtette, hogy a díjkitűzés meghirdetett feltételeinek későbbi módosítására nincs jogszerű lehetőség, márpedig a felperes a jelentkezők toborzásakor nem jelezte, hogy a nyeremények megszerzéséhez további feltételek kapcsolódnak. Helyesen értékelte úgy az elsőfokú bíróság az alapszerződést, hogy általános szerződési feltételeket tartalmaz, melyeket a felek nem tárgyaltak meg egyedileg. Ebből kiindulva azonban téves az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, amely jogszerűnek tekinti az ajándékozási szerződésnek az alapszerződés jogsértő szabályaira alapított visszakövetelési jogot rögzítő rendelkezését. Kifejtette, hogy az érdemtelenység fogalmát a Ptk. nem ismeri, az pedig nem valósulhat meg a felek közötti korábbi szerződés megszegésével, különösen nem egy, az elsőfokú bíróság által is érvénytelennek tekintett szerződési kikötés megszegésével. Ezért az ajándékozási szerződés érdemteleniséggel kapcsolatos rendelkezése érvénytelen, mivel az érdemteleniséget megalapozó alapszerződési kikötések is érvénytelenek. Az alapszerződés 13. pontja egy hároméves időtartamú versenykorlátozó rendelkezést tartalmaz, amelyért azonban a felperes ellenértéket nem fizetett, ennek okán ez rendelkezés önmagában is érvénytelen. Mivel az alperes kifejezetten a médiaszereplés és az ismertség reményében jelentkezett a műsorba, így a hároméves időtartamra történő korlátozás olyan rendelkezés, amely csak megfelelő ellenérték megfizetése ellenében lenne érvényesnek tekinthető. Az alapszerződés egyébként számos további alperesi kötelezettséget tartalmaz, melyeket az alperes teljesített, így az egyes kötelezettségek megszegése önmagában nem ad alapot a nyeremények visszakövetelésére.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy bár tévesen minősítette díjkitűzésnek az elsőfokú bíróság a szerződést, de a díjkitűzésben a kitűző azt is szabadon meghatározhatja, hogy kinek és milyen időpontig fogadja el a teljesítését. Az sem igaz, hogy a díjkitűzés ne lenne utóbb módosítható. Az alperes fellebbezésében az érdemtelenység körében előadottakra kifejtette, hogy a szerződési szabadság körében a felek kiköthették azt is, hogy érdemtelené válik a neki átadott dologra az is, aki megszegi az alapszerződésben foglaltakat. A műsor hatására az alperes országosan ismert médiaszereplővé vált anélkül, hogy bármiféle befektetést eszközölt volna, így tehát az alperes egy felbecsülhetetlen értékű ellenszolgáltatást kapott, amelyből azóta is él. Ehhez képest tehát nem érvénytelen ez a szerződéses kikötés, és nem is szokatlan. A szerződés alapján az alperest valóban

több kötelezettség terhelte, ezek közül azonban azokat, amelyek a műsor végezte után is hatályban maradtak, az alperes megszegte, így nem érthető a kereset alaptalanságára hivatkozása.

A fellebbezések nem megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetének részben adott helyt. Az ítélet ellen a felperes a kereset szerinti marasztalás, az alperes pedig a felperes keresetének teljes elutasítása érdekében fellebbezett. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú felülbírálat az elsőfokú ítélet egészére kiterjedt. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékokat okszerűen értékelte, a tényállást helyesen állapította meg, és a másodfokú bíróság döntésével is egyetértett, de az alább kifejtett, részben eltérő indokok alapján.

A felperes és az alperes 2010. október 5-én jogait és kötelezettségeiket részletesen szabályozó alapszerződést kötöttek egymással. A perben elsődlegesen eldöntendő jogkérdés e szerződés jogi minősítése volt. Az elsőfokú bíróság egy díjkitűzéssel vegyes atipikus szerződésnek tekintette a szerződést. A másodfokú bíróság azonban arra a következtetésre jutott, hogy a felek jogviszonyában a Ptk. 592. §-a szerinti díjkitűzésre jellemző elemek nincsenek.

A Ptk. 592. §-ának (1) bekezdése kimondja: ha valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér, a díjat köteles kiszolgáltatni annak, aki a megszabott követelménynek eleget tett. E meghatározásból kiindulva a felperes sajtóban közzétett, a játékban való részvételre buzdító felhívásai azért nem minősülhetnek díjkitűzésnek, mert a meghatározott teljesítmény, vagyis a játék megnyerése nem bárki számára volt lehetséges, hanem csak azoknak, akikkel a felperes az alapszerződést megkötötte. Így tehát nem valósul meg a díjkitűzés egyik leglényegesebb fogalmi eleme, hogy a díj egy bárki által létrehozható teljesítmény, vagy eredmény ellenében jár. A felperes nyilvános hirdetése nem több, mint a játékban való részvétel lehetőségére történő figyelemfelhívás, azaz reklám annak érdekében, hogy a felperes minél szélesebb meritésből választhassa ki szerződő partnereit. Azok tekintetében viszont, akikkel a felperes szerződést kötött, azért nem minősülhet a jogviszony díjkitűzésnek, mert az aláírt alapszerződéssel közöttük egy kétoldalú jogügylet, egy visszerthes szerződés jött létre, a díjkitűzés pedig egy egyoldalú jogügylet.

Valójában tehát a jogviszony egy visszerthes, több szempontból a megbízási szerződés jegyeit mutató, de összességében atipikus szerződés, amely a résztvevők oldaláról jelentős szerencse elemet tartalmaz azért, hogy a játékot megnyerő résztvevők számára a felperes anyagi juttatások teljesítését vállalta. A felek ugyanis az alapszerződés 7.1 pontjában akként állapodtak meg, hogy a játék győztese egy később meghatározandó személygépkocsit és egy lakást nyer. A második bekezdés szerint a megjelölt dolgokat ajándékba kapja. Az alapszerződés e rendelkezése tehát lényegében egy a játék megnyeréséhez, mint feltételhez kötött, a Ptk. 208. §-ának (1) bekezdése szerinti ajándékozási előszerződésnek minősül. A feltétel bekövetkezése esetén a győztes résztvevő a Ptk. 208. §-ának (3) bekezdése alapján alappal követelhetne volna azt, hogy a felperes kössön vele ajándékozási szerződéseket. Ez azonban nem változtat azon, hogy az alapszerződés egy visszerthes szerződés, nem pedig díjkitűzés.

A perben elbírálandó következő jelentős jogkérdés az volt, hogy az alapszerződés általános szerződési feltételnek minősül-e. E tekintetben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtetteket mindenben osztotta. Az alapszerződés teljes terjedelmében általános szerződési feltételnek minősül, mert annak a Ptk. 205/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott fogalmi

elemei teljes körűen megvalósultak. Az alapszerződés tartalmát a felperes egyedül, előre, több szerződés megkötése céljából a résztvevők közreműködése nélkül készítette el, és azokat egyedileg nem tárgyalták meg. Ez utóbbi ellenkezőjének a bizonyítása a 205/A. § (2) bekezdése értelmében a felperest terhelte a perben, ez azonban nem vezetett eredményre. Az egyedi megtárgyalás lényegében azt jelenti, hogy az általános szerződési feltételek kidolgozója és alkalmazója hajlandó lett volna módosítani az előre kidolgozott alapszerződést, a másik félnek pedig reális lehetősége volt arra, hogy a szerződés rendelkezéseit megfontolás tárgyává tegye, azzal kapcsolatos észrevételeit megfogalmazza. Ez utóbbi feltétel teljesülése megállapítható volt, mert maga az alperes adta elő, hogy volt ideje a szerződés áttanulmányozására és kérdések feltételére. Azt azonban nem sikerült bizonyítani a felperesnek, hogy reális lehetőség lett volna a szerződés tartalmának módosítására. Az ugyanis nem elegendő, hogy a felperes lehetővé tette, hogy a szerződő felek kérdéseket tegyenek fel. Az egyedi megtárgyalás megállapíthatóságához azt kellett volna bizonyítani, hogy valóban érdemben tárgyaltak a szerződési kikötésekről. A kérdésfeltevés lehetősége nem ugyanaz, mint az érdemi megtárgyalás. Ennek hiányában pedig az alapszerződés egésze általános szerződési feltétel.

A következő vitás kérdés az volt, hogy ezek az általános szerződési feltételek részévé váltak-e a szerződésnek. Ez a Ptk. 205/B. §-ának (2) bekezdése alapján elsősorban attól függ, hogy a szerződés rendelkezései jelentősen eltérnek-e az általános szerződéses gyakorlattól, vagy a jogszabályi rendelkezésektől. A másodfokú bíróság álláspontja szerint egy ilyen kevésbé hétköznapi jogviszony, és ilyen mértékben atipikus szerződés esetében nem lehet általános szerződéses gyakorlatról beszélni, ezért az attól való eltérés mértéke nem értelmezhető. Azonban az alapszerződés egyes jogintézményeinek szabályai összevethetők e jogintézmények Ptk.-beli szabályozásával.

Az alapszerződés szövegezése alapján elsődlegesen azt szögezi le a másodfokú bíróság, hogy a résztvevőket háromféle címen illette meg juttatás. Az alapszerződés 6.4. alpontja alapján a műsorban való közreműködés, szereplés és minden egyéb kötelezettségeik ellenértékeként díjazásban részesültek. A résztvevők közül a verseny nyertese a 7.1. pont szerint ajándékokra vált jogosulttá, és a győztes a műsor felvételét követően a 8. pont értelmében promóciós tevékenységének fejében ellenértékben is részesült.

Az alapszerződés 14.2. pontjának utolsó mondata alapján az alapszerződés megszegése esetén a felperes jogosult volt a díjazást visszakövetelni, kárainak megtérítését, káran felül pedig szerződésszegésenként 500.000 forint, de legfeljebb 5.000.000 forint kötbér megfizetését követelni. A 14. pont tehát a háromféle juttatás közül kizárólag a díjazást említi, melyet a felperes szerződésszegés esetén visszakövetelhet. A díjazás a fentiek szerint a résztvevő által kifejtendő magatartás teljes ellenértéke. Megbízási jellegű jogviszonyok esetén a szokásos szerződési gyakorlattól és a Ptk. rendelkezéseitől jelentősen eltér az a jogi megoldás, hogy a résztvevő a hónapokon keresztül kifejtett tevékenységének teljes szerződéses ellenértékétől eleshet akár legkisebb szerződésszegés esetén is. A Ptk. 478. §-ának (3) bekezdése kimondja ugyanis, hogy ha a szerződés a megbízás teljesítése előtt szűnt meg, a megbízott a díjnak tevékenységével arányos részét követelheti. Mivel fel sem merült, hogy e kikötést az alperes Ptk. 205/B. §-ának (2) bekezdése szerinti külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően, kifejezetten elfogadta volna, ezért a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy díj teljes összegének visszakövetelését lehetővé tevő rendelkezés a Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdése alapján nem vált az alapszerződés részévé.

Úgyszintén nem vált az alapszerződés részévé a 14.2. alpont azon rendelkezése, amely a felperest megillető kötbér összegét az öt ért káron felül biztosította a felperes javára. A Ptk. 246. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis a kötbér káráltányként funkcionál, azaz a károsult csak a kötbért

meghaladó kárát érvényesítheti. Az alapszerződés rendelkezése tehát jelentősen eltér a kötbér intézményének általános szabályaitól. E körben az elsőfokú bíróság helyes álláspontra jutott.

Ezen túlmenően nem vált az alapszerződés részévé a 7.1. pont 2. bekezdésében foglalt azon kikötés sem, hogy amennyiben a győztes az ajándékra érdemtelené válik, az visszakövetelhető. Az ajándék visszakövetelésének szabályait ugyanis a Ptk. 582. §-ának (1)-(3) bekezdései taxatív szabályozzák, amely három esetet foglal magában. Az adott esetben tartalmilag a Ptk. 582. §-ának (2) bekezdése jöhetne szóba, a Ptk. azonban az érdemtelenesség fogalmát e körben nem ismeri. Vagyis az alapszerződésben visszakövetelési okként megjelölt érdemtelenesség a jogszabályoktól jelentősen eltérő ok, amely külön figyelemfelhívó tájékoztatás, kifejezett alperesi elfogadás hiányában szintén nem vált a szerződés részévé. Az alapszerződés ezeket meghaladó rendelkezései azonban a szerződés részévé váltak, és a felek jogviszonyára irányadóak.

Az alperes ellenkérelmére tekintettel az elsőfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy a szerződés fogyasztói szerződésnek minősül-e, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes érvelése téves, a felek szerződése nem fogyasztói szerződés. A Ptk. 685. § d) pontjának első fordulata kimondja, hogy fő szabály szerint fogyasztói szerződés az a szerződés, amely fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki (amely) a szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körében köti. A felperes nem vitásan gazdasági, szakmai tevékenysége körében kötötte a szerződést, tehát az alapszerződés lehetne fogyasztói szerződés, az alperes azonban nem fogyasztó. A 685. § d) pontja értelmében ugyanis fogyasztó a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő személy. A szerződést az alperes mint természetes személy kötötte, de nem saját szükségletei, saját fogyasztási igényei kielégítése céljából, hanem kifejezetten jól felfogott egyéni gazdasági érdekében. Az alperes tehát nem minősül fogyasztónak, így a peres felek között létrejött alapszerződés sem lehet fogyasztói szerződés.

A perben a felperes által külön jogcímen érvényesített egyes igényeket a fentiek alapul vételével kellett elbírálni. Az alapszerződés 6.4. alpontja alapján járó 100.000 forintos díj visszakövetelésére a felperesnek nincs joga. Ez a díj a szereplésért járt a résztvevőnek, és minden költségét, kiadását fedezte, illetőleg a promóciós tevékenységének ellenértékét is képezte. Mivel a fent kifejtettek szerint a díj teljes összegének visszakövetelését lehetővé tevő, a 14.2. pont utolsó mondatába foglalt alapszerződési rendelkezés általános szerződési feltételként nem vált a szerződés részévé, ezért a díj teljes összegét a felperes semmilyen szerződésszegésre hivatkozva nem követelheti vissza. Egyébként pedig a díj fejében vállalt kötelezettségeinek az alperes a felperes által sem vitatottan eleget tett, tehát visszakövetelésre a Ptk. szabályai szerint sem jogosult a felperes, még részben sem.

A felperes által visszakövetelt 6.000.000 forint promóciós díj körében arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy arra a 14.2. alpontban írt visszakövetelési jog egyébként sem vonatkozik, hiszen a promóciós tevékenységért járó összeg a szerződés fogalomhasználata szerint nem díj, hanem ellenérték. Az alapszerződés precíz, a különböző típusú juttatásokat fogalmilag is elkülönítő szóhasználata alapján arra kell következtetni, hogy a felek ennek jelentőséget tulajdonítottak. A Ptk. 207. §-a kimondja, hogy a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Az alperes tehát nem értelmezhetette másként a 14.2. alpontot, minthogy az csak a 6.4. pontban szabályozott díjra vonatkozik, a 7.1. pont alapján járó ajándékokra és a promóciós tevékenység 8. pont szerinti ellenértékére nem.

Erre tekintettel a promóciós díjat sem követelheti vissza a felperes a 14.2. pont alapján, azt kizárólag az alapszerződés speciális rendelkezése, a 8.2 pont alapozhatta volna meg. Ez kimondja, hogy ha a

győztes a 8.1. pontban foglalt kötelezettségének nem tette eleget, akkor a felperes jogosult az ellenértéket visszakövetelni, és a még ki nem fizetett összegeket visszatarthatja. A díj egyébként nem egyösszegű, egyszer fizetendő összeg, hanem havonta, részletekben kellett az adott hónapban kifejtett tevékenység ellenértékéként megfizetnie a felperesnek. A perben azonban a felperes sem hivatkozott rá, tényelőadást sem tett abban a tekintetben, hogy az alperes a promóciós kötelezettségét megszegte volna. Nem merült fel adat arra, hogy bármely alkalommal az alperes nem állt volna a felperes rendelkezésére. Ebből következően az alperes a 8.1. pontban foglalt kötelezettséget nem szegte meg, így a kifizetett díj az elsőfokú bíróság helyes döntésével egyezően nem jár vissza a felperesnek. Sőt, a még ki nem fizetett 6.000.000 forint is megilleti az alperest, azaz a Ptk. 296. §-ának (1) bekezdése szerinti beszámítási kifogása 6.000.000 forint erejéig megalapozott.

Az ajándékba adott dolgok visszakövetelése körében el kell különíteni az ingatlan és a gépkocsi sorsát. Az ingatlannal ellentétben ugyanis a gépkocsira a felek nem kötöttek egymással külön írásbeli ajándékozási szerződést, és a felperes maga sem állította, hogy a szóbeli ajándékozási szerződésben visszakövetelési okokat kötött volna ki. Mivel pedig az alapszerződés 7.1. pont 2. bekezdésében foglalt azon kikötés, hogy az ajándék visszakövetelhető, ha a győztes az ajándékra érdemtelené válik, nem vált a szerződés részévé, ezért a felperes a gépkocsi tekintetében visszakövetelési jogát csak a Ptk. 582. §-a alapján érvényesíthette volna. Ilyenre azonban a perben maga sem hivatkozott. A gépkocsi visszakövetelésére a felperesnek tehát nincs joga, ez az igénye szintén alaptalan.

Helyesen jutott ugyanakkor az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy jogszerűen érvényesíti a felperes az ingatlan visszakövetelésére vonatkozó igényét. Az ingatlan tekintetében ugyanis a felek egy írásbeli ajándékozási szerződést kötöttek. A szerződés rendelkezéseit áttekintve megállapítható, hogy az az adózási tekintetben megállapított visszterhes jelleg ellenére polgárjogi szempontból ingyenesnek minősül a szerződés, mert nem tartalmaz semmilyen olyan, a megajándékozott részéről a megajándékozó részére nyújtandó ellenszolgáltatást, amely az ajándékozás Ptk.-ban foglalt ingyenességi követelményével szemben visszterhessé tett volna a szerződést.

Az ajándékozási szerződés 5. pontja egyértelműen rögzítette, hogy az ajándék visszakövetelésére okot adó érdemtelenség mit jelent, és ebben félre nem érthető módon megfogalmazásra került, hogy az alapszerződés megszegése ilyen érdemtelenségnek minősülő körülmény. Mivel az ajándékozási szerződés tekintetében fel sem merült, hogy az általános szerződési feltételeket tartalmazhatna, hiszen azt nem több szerződés megkötése céljából készítette el a felperes, ezért e rendelkezés a szerződés aláírásával annak részévé vált. Azt pedig a perben az alperes is elismerte, hogy az alapszerződés médiaszereplésre, illetőleg az interjú készítésre vonatkozó szabályait megszegte.

A Ptk. 200. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. Erre tekintettel a Ptk. ajándékozási irányadó szabályai sem kogens szabályok, vagyis a feleknek joguk van arra, hogy az ajándékozási szerződés tartalmát saját akaratuk szerint szabadon határozzák meg. Ebből következően az ajándék visszakövetelésének eseteit is szabadon szabályozhatják. Ezen nem változtat az sem, hogy a Ptk.-ban szabályozott visszakövetelési esetek tekintetében a bírói gyakorlat valóban egységes abban, hogy az ott írtakat nem lehet kiterjesztve értelmezni. Az ajándékozási szerződésben kikötött visszakövetelési jog tehát érvényes, és annak feltételei be is következtek, mert az alperes nem vitásan megszegte az alapszerződést, a felperes keresete tehát az ingatlan visszakövetelése körében megalapozott.

Az ingatlan ajándékozáshoz kapcsolódó költségek tekintetében a felek külön szerződést kötöttek, amelynek 11. pontja egyértelműen rögzíti, hogy az ajándék visszakövetelése esetében a felperes által megfizetett költségeket is köteles a megajándékozott visszafizetni, az ezen a címen követelt 720.000 forint tehát jár a felperesnek.

A felperes által érvényesített kötbérigénnyről is döntést hozott az elsőfokú bíróság, ez azonban az elsőfokú ítélet rendelkező részében nem jelenik meg, ugyanis a felperes kötbérigényét az alperes beszámítási kifogása eliminálta. Az alperes fellebbezésében az ítélet indokolását a kötbér tekintetében kifejtettek miatt nem támadta, így az elsőfokú bíróság e döntése a másodfokú bíróság által nem volt érinthető.

A másodfokú bíróság tehát az ingatlan ajándékozási szerződéshez kapcsolódó 720.000 forint költség tekintetében az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra helyezkedett. A felperes igénye azonban ezzel együtt sem éri el az alperes megalapozott beszámítási kifogásában megállapított 6.000.000 forintos összeget, vagyis az elsőfokú bíróság e tekintetben téves álláspontja a rendelkező rész helyességét nem érinti. Így azt a másodfokú bíróság a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében helybenhagyta az indokolás fentiek szerinti megváltoztatása mellett.

Alaptalanul kifogásolta a felperes az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó rendelkezését is, mert bár az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint a perköltség meghatározásakor nem vette figyelembe a Fővárosi Ítéltábla korábbi hatályon kívül helyező végzésében meghatározott, a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból és lerótt fellebbezési illetékből álló költségeket, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint azt a pervesztesség-pernyertesség közel azonosnak tekinthető arányára tekintettel a Pp. 80. §-ának (1) bekezdése alapján a felek maguk viselik.

Mivel mindkét fél fellebbezése eredménytelen maradt, ezért a fellebbezésben vitássá tett értékek közel azonos nagyságára is tekintettel a megismételt másodfokú eljárásban felmerült költségeiket is maguk viselik.

, 2017. február 14.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Örkényi László s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: